

తైత్తిరీయోపనిషత్

౧. శీక్షావల్లీ

(తై.ఆ.౭-౧-౧)

ఓం శ్రీ గురుభ్యో నమః । హరిః ఓం ॥

ఓం శం నో మి॒త్రశ్శం వ॑రుణః । శం నో భ॑వత్వర్త॒మా । శం న॒ ఇన్ద్రో బృ॒హస్ప॑తిః । శం నో
వి॒ష్ణురు॑రుక్ర॒మః । న॒మో బ్ర॑హ్మ॒ణే । నమ॑స్తే వాయో । త్వ॒మే॒వ ప్ర॑త్యక్షం బ్ర॒హ్మసి॑ । త్వ॒మే॒వ ప్ర॑త్యక్షం
బ్ర॒హ్మ వ॑దిష్యామి । ఋ॒తం వ॑దిష్యామి । స॒త్యం వ॑దిష్యామి । త॒స్మా॒దమ॑వతు । తద్వ॒క్తార॑మవతు ।
అ॒వతు॑ మామ్ । అ॒వతు॑ వ॒క్తారమ్॑ ॥

ఓం శా॒న్తిః శా॒న్తిః శా॒న్తిః ॥ 1 ॥

శిక్షాశాస్త్రార్థసంగ్రహః

శీ॒క్షాం వ్యో॒భ్యాస్త్యా॑మః । వర్ణ॒స్వరః॑ । మా॒త్రా బ॒లమ్ । సా॒మ స॒ంతానః॑ । ఇ॒తుక్తశ్శీ॒క్షాభ్యా॑యః ॥ 2 ॥

సంహితోపాసనమ్

స॒హ నౌ య॑శః । స॒హ నౌ బ్ర॑హ్మ॒వర్చ॑సమ్ । అథా॒తస్సగ్గి॑ంహితాయా ఉ॒పని॑షదం వ్యో॒భ్యాస్త్యా॑మః ।
ప॒ంచ॒స్ప॒ధిక॑రణే॒షు । అథి॑లోకమథి॒శ్వాతి॑షమథి॒విద్య॑మథి॒ప్రజ॑మధ్వాత్స॒మ్ । తా మహా॑గ్గింహితా
ఇ॒త్యాచ॑క్షతే । అథా॒థిలో॑కమ్ । పృ॒థివీ పూ॑ర్వరూ॒పమ్ । ద్వా॒రుత్త॑రరూ॒పమ్ । ఆకా॑శస్స॒ద్ధిః ॥ 3 ॥

వాయుస్సన్ధానమ్ । ఇత్యభిలోకమ్ । అథాభిజ్యోతిషమ్ । అగ్నిః పూర్వరూపమ్ । ఆదిత్య
 ఉత్తరరూపమ్ । ఆపస్సన్ధిః । వైద్యుతస్సన్ధానమ్ । ఇత్యభిజ్యోతిషమ్ । అథాభివిద్యమ్ ।
 ఆచార్యః పూర్వరూపమ్ ॥ 4 ॥

అన్తైవాస్యత్తరరూపమ్ । విద్యా సన్ధిః । ప్రవచనగ్ం సన్ధానమ్ । ఇత్యభివిద్యమ్ । అథాభిప్రజమ్ ।
 మాతా పూర్వరూపమ్ । పితృత్తరరూపమ్ । ప్రజా సన్ధిః । ప్రజననగ్ం సన్ధానమ్ । ఇత్యభిప్రజమ్ ॥ 5 ॥

అథాధ్యాత్మమ్ । అథరా హనుః పూర్వరూపమ్ । ఉత్తరాహనురుత్తరరూపమ్ । వాక్సన్ధిః । జిహ్వ
 సన్ధానమ్ । ఇత్యధ్యాత్మమ్ । ఇతీమామహాసగ్ంహితాః । య ఏవమేతా మహాసగ్ంహితా వ్యాభ్యాత
 వేద । సద్దీయతే ప్రజయా ప్రశుభాః । బ్రహ్మవర్చసేనాన్నాద్యేన సువర్గ్యేణ లోకైన ॥ 6 ॥

మేధాది-సిద్ధ్యర్థా ఆవహంతీహోమ-మంత్రాః

యశ్శన్ధసామృషభో విశ్వరూపః । ఛన్దోభ్యోఽధ్యమృతౌధ్నంబభూవ ।
 స మేన్ద్రో మేధయా స్పృణోతు । అమృతస్య దేవ ధారణో భూయాసమ్ ।
 శరీరం మే విచర్షణమ్ । జిహ్వ మే మధుమత్తమా । కర్ణౌభ్యం భూర్విశ్రవమ్ ।
 బ్రహ్మణః క్షోశోఽసి మేధయాఽపిహితః । శ్రుతం మే గోపాయ । ఆవహన్తి వితన్వోనా ॥ 7 ॥

కు॒ర్వో॒ణా చీ॑ర॒మాత్స॑నః । వా॒సాగ్ం॑సి మ॒మ గా॑వశ్చ । అ॒న్నపా॑నే చ స॒ర్వదా॑ । తతో మే శ్రియ॑మావహ ।
 లోమ॑శాం ప॒శుభి॑స్సహ స్వాహా॑ ॥ ఆ॒మా య॑న్తు బ్ర॒హ్మచా॑రిణః స్వాహా॑ ॥ వి॒మాఽఽయ॑న్తు
 బ్ర॒హ్మచా॑రిణః స్వాహా॑ ॥ ప్ర॒మాఽఽయ॑న్తు బ్ర॒హ్మచా॑రిణః స్వాహా॑ ॥
 ద॒మాయ॑న్తు బ్ర॒హ్మచా॑రిణః స్వాహా॑ ॥ శ॒మాయ॑న్తు బ్ర॒హ్మచా॑రిణః స్వాహా॑ ॥ 8 ॥

య॒శో జ॑నే॒ఽసాని॑ స్వాహా॑ ॥ శ్రే॒యాన్ వ॑స్యసో॒ఽసాని॑ స్వాహా॑ ॥ తం త్వో భగ॑ ప్ర॒విశా॑ని స్వాహా॑ ॥
 స మా భగ॑ ప్ర॒విశ॑ స్వాహా॑ ॥ తస్మిన్ స॒హస్ర॑శాఖే । నిభ॑గా॒ఽహం త్వయి॑ మృజే స్వాహా॑ ॥
 యథా॑ఽఽప్తః ప్ర॒వతా॑ఽఽయన్తి । యథా॑ మాసా అహర్ద॒ర్శమ్ । ఏ॒వం మాం బ్ర॒హ్మచా॑రిణః ।
 ధా॒తరా॑యన్తు స॒ర్వత॑స్వాహా॑ ॥ ప్ర॒తివే॑శోఽఽసి ప్ర॒మాభా॑హి ప్ర॒మాప॑ద్యస్వ ॥ 9 ॥

వ్యాహృత్యపాసనమ్

భూ॒ర్భువ॑స్సువ॒రితి॑ వా ఏ॒తాస్తే॑ వ్యా॒హృత॑యః । తాసా॑ముహ॒ష్టై తాం చ॑తుర్థి॒మ్ । మాహా॑చమస్యః
 ప్ర॒వేద॑యతే । మహా॑ ఇతి॑ । తద్భ॒ష్టా । స ఆత్మా॑ ॥ అ॒గ్నిస్త్యన్యో దే॑వతాః ।
 భూ॒రితి॑ వా అ॒యం లో॒కః । భు॒వ ఇ॒త్యన్త॑రిక్ష॒మ్ । సు॒వ॒రిత్య॑సా లో॒కః ॥ 10 ॥

మహా॑ ఇ॒త్యాది॑త్యః । ఆది॒త్యేన॑ వా వ స॒ర్వే లో॒కా మహీ॑యన్తే । భూ॒రితి॑ వా అ॒గ్నిః । భు॒వ ఇతి॑ వా॒యః ।
 సు॒వ॒రిత్యా॑ది॒త్యః । మహా॑ ఇతి॑ చ॒న్ద్రమాః॑ ॥ చ॒న్ద్రమ॑సా వా వ స॒ర్వాణి॑ జ్యోతీగ్ంషి మహీ॑యన్తే । భూ॒రితి॑
 వా ఋ॒చః । భు॒వ ఇతి॑ సా॒మాని॑ । సు॒వ॒రితి॑ యజోగ్ంషి ॥ 11 ॥

మ॒హా॒ ఇ॒తి॒ బ్ర॒హ్మ॑ । బ్ర॒హ్మ॑ణో॒ వా॒వ స॒ర్వే॑ వే॒దా మ॒హీ॑య॒న్తే । భూ॒రి॒తి॒ వై ప్రా॒ణః । భు॒వ ఇ॒త్య॒ప్రా॒నః ।
సు॒వ॒రి॒తి॒ వ్యా॒నః । మ॒హా॒ ఇ॒త్య॒న్న॒మ్ ॥ అ॒న్నే॒న వా॒వ స॒ర్వే॑ ప్రా॒ణ మ॒హీ॑య॒న్తే ।
తా॒ వా ఏ॒తా॒శ్చ॒త॒ప్ర॒శ్చ॒తు॒ర్థా । చ॒త॒ప్ర॒శ్చ॒త॒స్తో వ్యా॒హృ॑త॒యః । తా॒ యో వే॒ద । స॒ వే॒ద బ్ర॒హ్మ॑ । స॒ర్వే॒ఽన్తైః
దే॒వా బ॒రి॒మా॒వహ॑న్తి ॥ 12 ॥

మనోమయత్యాది-గుణక-బ్రహ్మోపాసనయా స్వారాజ్య-సిద్ధిః

స॒ య॒ ఏ॒షోఽ॒న్తర॑హ్యదయ ఆ॒క్ర॒శః॑ । తస్మి॑న్నయం పు॒రు॒షో మ॒న్తోమ॑యః । అ॒మృ॑తో హి॒ర॒ణ్మయః॑ ।
అ॒న్తరే॑ణ తా॒లుకే॑ । య ఏ॒షస్త॑న ఇ॒వావ॑లమ్భతే ॥ సే॒న్ధ్యోనిః॑ । యత్రా॒సా కే॒శాన్తో వి॒వర్త॑తే । వృ॒షాహ్య॑
శీర్ష॑కపాలే । భూ॒రిత్య॑గ్నో ప్ర॒తితి॑ష్ఠతి । భు॒వ ఇతి॑ వాయౌ ॥ 13॥

సు॒వ॒రిత్య॑దిత్యే । మహా॒ ఇతి॑ బ్ర॒హ్మణి॑ । ఆ॒ష్టతి॑ స్వారో॒జ్యమ్ ॥ ఆ॒ష్టతి॑ మన॑స॒స్పతి॑మ్ ।
వా॒క్ష్పతి॑శ్చక్ష॒ష్పతిః॑ । శ్రో॒త్రప॑తిర్వి॒జ్ఞాన॑పతిః । ఏ॒తత్తతో॑ భవతి । ఆ॒క్ర॒శశీ॑రం బ్ర॒హ్మ ।
స॒త్యాత్మ॑ ప్రా॒ణారా॑మం మన॑ ఆన॒న్దమ్ ॥ శా॒న్తిస॑మృద్ధమ౒మృతమ్ ॥ ఇతి॑ ప్రాచీన యోగ్యోపా॒స్వ ॥ 14॥

పృథివ్యాద్యుపాధిక-పంచ-బ్రహ్మోపాసనమ్

పృ॒థి॒వ్య॒స్త॒రి॒క్షం॑ ద్యౌ॒ర్ది॒శో॒ఽవ॒స్త॒ర॒ది॒శాః॑ । అ॒గ్ని॒ర్వై॒య॒రో॒ది॒త్య॒శ్చ॒స్త॒మా నక్ష॑త్రాణి । ఆ॒ప॒ ఓ॒ష॒ధ॒యో
వ॒న॒స్ప॒త॒య ఆ॒కా॒శ ఆ॒త్మా । ఇ॒త్య॒ధి॒భూ॒తమ్ । అ॒థా॒ధ్య॒త్నమ్ । ప్రా॒ణో వ్యో॒నోఽపా॑న ఉ॒దా॒న॒స్స॒మా॒నః॑ ।
చక్షు॑శ్చా॒త్మం మ॒నో వాక్ష్వ॑క్ । చ॒ర్మ॒మా॒గ్ంస॒గ్ సా॒వా॒స్థి మ॒జ్జా । ఏ॒తద॑భివి॒ధాయ॑ ఋ॒షిర॒వోచ॑త్ ।
పా॒జ్ఞం వా ఇ॒దగ్ం స॒ర్వమ్॑ ॥ పా॒జ్ఞే॒నైవ పా॒జ్ఞగ్ం॑ స్మ॒రణో॒త్తితి॑ ॥ 15 ॥

ప్రణవోపాసనమ్

ఓమితి బ్రహ్మ । ఓమితీదగ్ం సర్వమ్ ॥ ఓమిత్యేతదనుకృతి హ స్మ వ అప్యో శ్రో వయేత్వాశ్రో వయన్తి ।
ఓమితి సామాని గాయన్తి । ఓగ్ం శోమితి శస్త్రాణి శగ్ంసన్తి । ఓమిత్యధ్వర్యుః ప్రతిగరం
ప్రతిగృణాతి । ఓమితి బ్రహ్మ ప్రసాతి । ఓమిత్యగ్నిహోత్రమనుజానాతి । ఓమితి బ్రాహ్మణః ప్రవక్ష్యన్సహ
బ్రహ్మోపాష్నవన్తి । బ్రహ్మోపాష్నాతి ॥ 16 ॥

ఋతం చ స్వాధ్యాయప్రవచనే చ ।

సత్యం చ స్వాధ్యాయప్రవచనే చ ।

తపశ్చ స్వాధ్యాయప్రవచనే చ ।

దమశ్చ స్వాధ్యాయప్రవచనే చ ।

శమశ్చ స్వాధ్యాయప్రవచనే చ ।

అగ్నయశ్చ స్వాధ్యాయప్రవచనే చ ।

అగ్నిహోత్రం చ స్వాధ్యాయప్రవచనే చ ।

అతిథయశ్చ స్వాధ్యాయప్రవచనే చ ।

మానుషం చ స్వాధ్యాయప్రవచనే చ ।

ప్రజా చ స్వాధ్యాయప్రవచనే చ ।

ప్రజనశ్చ స్వాధ్యాయప్రవచనే చ ।

ప్రజాతిశ్చ స్వాధ్యాయప్రవచనే చ ।

సత్యమితి సత్యవచా రోభితరః ।

తప ఇతి తపోనిత్యః పౌరుషిష్టిః ।

స్వాధ్యాయప్రవచనే ఏవేతి నాకో మౌద్గల్యః ।

తద్ధి తపస్తద్ధి తపః ॥ ౦ ॥

ఇతి నవమోఽనువాకః ॥

అహం వృక్షస్య రేరివ । కీర్తిః పృష్ఠం గిరేరివ ।

ఊర్ధ్వపవిత్రో వాఙ్మనీవ స్వమృతమస్మి ।

ద్రవిణగ్ం సవర్చసమ్ । సుమేధా అమృతోఽఙ్గితః ।

ఇతి త్రిశఙ్కార్వేదానువచనమ్ ॥ ౧ ॥

ఇతి దశమోఽనువాకః ॥

వేదమనూచ్యచార్యోఽస్తేవాసినమనుశాస్త్రి ।

సత్యం వద । ధర్మం చర । స్వాధ్యాయాన్సా ప్రమదః ।

ఆచార్యాయ ప్రియం ధనమాహృత్య ప్రజాతన్తుం మా వ్యవచ్ఛేత్సీః ।

సత్వాన్న ప్రమదితవ్యమ్ । ధర్మాన్న ప్రమదితవ్యమ్ ।

కుశలాన్న ప్రమదితవ్యమ్ । భూత్యై న ప్రమదితవ్యమ్ ।

స్వాధ్యాయప్రవచనాభ్యాం న ప్రమదితవ్యమ్ ॥ ౧ ॥

దేవపితృకార్యభ్యాం న ప్రమదితవ్యమ్ । మాతృదేవో భవ ।

పితృదేవో భవ । ఆచార్యదేవో భవ । అతిథిదేవో భవ ।

యాన్యనవద్వాని కర్మాణి । తాని సేవితవ్యాని । నో ఇతరాణి ।

యాన్యస్సాకగ్ం సుచరితాని । తాని త్వయోపాస్యాని ॥ ౨ ॥

నో ఇతరాణి । యే కే చారుమచ్ఛ్చేయాగ్ంసో బ్రాహ్మణాః ।

తేషాం త్వయాఽఽసనే న ప్రశ్వసితవ్యమ్ । శ్రద్ధయా దేయమ్ ।

అశ్రద్ధయాఽదేయమ్ । శ్రియా దేయమ్ । హ్రియా దేయమ్ ।

భియా దేయమ్ । సంవిదా దేయమ్ ।

అథ యది తే కర్మవిచికిత్సా వా వృత్తవిచికిత్సా వా స్యాత్ ॥ ౩ ॥

యే తత్ర బ్రాహ్మణాస్సంమర్షినః । యుక్తా ఆయుక్తాః ।

అలూఙ్గా ధర్మకామాస్యుః । యథా తే తత్ర వర్తేరన్న ।

తథా తత్ర వర్తేథాః । అథాభ్యాఖ్యాతేషు ।

యే తత్ర బ్రాహ్మణాస్సంమర్షినః । యుక్తా ఆయుక్తాః ।

అలూఙ్గా ధర్మకామాస్యుః । యథా తే తేషు వర్తేరన్న ।

తథా తేషు వర్తేథాః । ఏష ఆదేశః । ఏష ఉపదేశః ।

ఏషా వేదోపనిషత్ । ఏతదనుశాసనమ్ । ఏవముపాసితవ్యమ్ ।

ఏవము చైతదుపాస్యమ్ ॥ ౪ ॥

ఇత్యేకాదశఽనువాకః ॥

శం నో మిత్రశ్శం వరుణః । శం నో భవత్వర్చమా ।

శం న ఇన్ద్రో బృహస్పతిః । శం నో విష్ణురురుక్రమః ।

నమో బ్రహ్మణే । నమస్తే వాయో । త్వమేవ ప్రత్యక్షం బ్రహ్మసి ।

త్వమేవ ప్రత్యక్షం బ్రహ్మవాదిషమ్ । ఋతమవాదిషమ్ ।

సత్యమవాదిషమ్ । తన్నామావీత్ । తద్వక్తారమావీత్ ।

ఆవీన్దామ్ । ఆవీన్ద్యక్తారమ్ ।

ఓం శాన్తిః శాన్తిః శాన్తిః ॥ ౧ ॥

ఇతి ద్వాదశోఽనువాకః ॥

॥ ఇతి శీఘ్రవల్లీ సమాప్తా ॥